

RINGERSDAG TE ARNHEM, 25 NOVEMBER 1995

notulering Wim Fokker, bewerking redactie

Vergadering Ringersvereniging

Ruim over tien begon de algemene vergadering van de Ringersvereniging. Een volle zaal zat in de startblokken om na de gebruikelijke agendapunten en hamerstukken direct vragen te gaan stellen over de contacten met de Ringcentrale en dan met name de toekomst van het ringwerk en de ringprijzen.

Anton Conings, in zijn rol als voorzitter, verklaarde dat er slechts informatief overleg met de NRC had plaatsgevonden. Het discussiestuk waarin over de toekomstige structuur voor de NRC vanuit wetenschappelijk, organisatorisch en financieel perspectief wordt geschreven was tot op de Ringersdag strikt vertrouwelijk. Omdat de materie vrij ingewikkeld is en het bestuur van de RV haar standpunt pas kan bepalen nadat de leden zijn geraadpleegd, zal de invoering van de nieuwe ringprijstructuur waarschijnlijk 1 januari 1997 plaatsvinden. Er zal in het komende jaar dus nog een pittige discussie plaatsvinden.

Ulbe Rijpma is bij acclamatie herkozen en Ebel Nieboer nam afscheid als bestuurslid. Zijn plaats is ingenomen door Wijnand Bleumink. Met het afscheid van Ebel is het laatste lid van de "bende van tien" van het toneel verdwenen. De bende van tien ontstond in 1983 na een rebellie tegen een forse ringprij verhoging. Ruim tien jaar later is dit dus nog steeds een "hot item".

Anton Conings bedankte Ebel namens de ringers uitgebreid waarna Rinse Wassenaar namens de Ringcentrale Ebel bedankte voor de samenwerking. Het laatste woord was echter aan Ebel Nieboer die zijn visie gaf op de problemen waar de NRC mee zit.

LEZINGEN

De ecologie en bescherming van de Seychellen zanger.

Jan Komdeur

Omstreeks 1968 werd door Birdlife Internatinal het onbewoonde Seychelleneiland Cousin aangekocht. Op dat moment bestond de wereldpopulatie van de insectivore Seychellen zanger uit 30 exemplaren die allen op Cousin leefden. De soort was op sterven na dood. Deze situatie was het gevolg van de massale aanplant van cocospalmen begin deze eeuw. Ten behoeve van de cocospalm-cultuur werd de oorspronkelijke vegetatie vernietigd. Hierdoor verdwenen echter ook bijna alle insecten van het eiland. Om de populatie Seychellen zangers te beschermen werden gewassen aangeplant die veel insecten op hun bladeren hebben en werd de cocospalm terug-

teruggedrongen. Dit bleef niet zonder effect: de populatie telt nu zo'n 300 vogels op Cousin (120 bezette territoria). Nu de soort niet meer direct bedreigd is zijn er op twee in de buurt liggende eilanden kolonisatie experimenten uitgevoerd. Allereerst is bekeken of er voldoende voedsel beschikbaar was. Toen dat het geval bleek zijn op de eilanden Aride en Cousine kleine aantallen Seychellen zangers losgelaten. De territoria van de op Cousin weggevangen vogels werden binnen zes uur ingenomen door nieuwe (tot dan niet broedende) exemplaren. De Seychellen zanger kent een helper-systeem, waarbij dochters hun moeder assisteren bij het grootbrengen van nakomelingen. Naast de baten die de moeder heeft (meer jongen grootbrengen met minder energie), geeft dit systeem de helpsters de mogelijkheid om nu en dan een ei te dumpen zodat ze zich kunnen voortplanten zonder eigen territorium. Doordat de drie (ten dele experimentele) eilandpopulaties geïsoleerd zijn, kan er onderzoek gedaan worden naar divergentie van eilandpopulaties.

CES-PROJECT

Frank Majoor

Frank liet aan de hand van gegevens van enige vanglocaties zien dat de vangspanningen tijdens het broedseizoen een flink aantal hervangsten oplevert. Hoewel de meeste vogels in de late zomer worden gevangen (dispersie van jongen), worden de meeste terugvangsten gedaan in het broedseizoen (broedvogels met plaatstrouw of nieuwe rekruten). Voor zangertjes is een terugvangstpercentage van 1% vrij normaal. Door het CES-werk is dit percentage voor de kleine karekiet gestegen tot 10%. Zie verder de weergave van FM elders in dit Vinkentouw.

Het Europees-Afrikaans vogeltrek netwerk

Franz Bairlein

In dit project hoopt men er achter te komen of populaties vaste overwinteringsplaatsen hebben of dat ze in Afrika ook nog rondtrekken. Hoe verloopt de timing van migratie van de verschillende populaties en langs welke trekwegen? Welke opvetstrategieën worden gebruikt. Hebben soorten vaste opvetgebieden? Aan welke milieueisen moet zo'n opvetgebied voldoen?

Aan de hand van de eertse resultaten liet Bairlein zien dat de tuinfluiter pas in Noord-Algerije, dichtbij de Sahara vet opslaat. Andere soorten doen dit al in Zuid-Europa. Verder bleek dat Britse tuinfluiters kleiner zijn dan continentale tuinfluiters. Om de gegevens van de ringstations in Europa en Afrika te kunnen vergelijken is standaardisatie van methodieken noodzaak. Regel is dat zonder lokgeluid wordt gewerkt, immers er moet zo min mogelijk invloed uitgeoefend worden op de door de vogels te maken keuzes (doorvliegen/fourageren en rusten).

Ook heeft gezamenlijke training in biometrie plaatsgehad zodat alle deelnemers gelijke kwaliteit leveren. Er zijn nu 29 deelnemende groepen en er zijn tot nu toe 62.000 vogels gevangen. Tot slot deed Bairlein een dringende oproep aan de verzamelde Nederlandse Ringerij om toch ook vooral mee te doen aan dit project. Tot nu toe schittert Nederland door afwezigheid.

Over ringprijzen en de toekomst van trekvogel onderzoek.

Arie van Noordwijk

Na een korte schets van de huidige situatie ging Van Noordwijk in op de huidige ringprijzen. Instituten betalen veel meer per ring dan vrijwillige ringers. Dit wordt door de NRC als onwenselijk beschouwd. Er wordt in de nieuwe structuur gestreefd naar een prijs per ringmaat: alle kosten die per ringmaat worden gemaakt worden in de ringprijs doorberekend. Daarboven komt een heffing om terugvangsten te kunnen belonen. Dit zou betekenen dat kleinere ringmaten per saldo goedkoper worden en dat grotere maten duurder worden. Er ontstond discussie: Nieboer: "Omdat trekvogelringers bijna geen terugvangsten hebben is de nieuwe structuur alleen profijtelijk voor CES-ringers." Conings: "Wat gaat er nu met die trekvogelringers gebeuren die niet mee draaien in het CES-project?" Van Noordwijk dacht dat de financiële consequenties voor de zangvogelringers wel mee vielen. Het bleef echter onduidelijk of kleine ringmaten nu wel of niet goedkoper worden. Piet Duiven vroeg aandacht voor het claimrecht op terugmeldingen van vijf jaar. Voor dit recht moet betaald worden. Hij vindt de periode van vijf jaar te kort. Van Noordwijk: "daar valt over te praten". De heer Schaap vroeg of de opleiding tot ringer helder omschreven kan worden. Van Noordwijk antwoordde dat er i.s.m. de RV een commissie is geformeerd die naar Engels voorbeeld een opleidingstraject gaat uitzetten. Daarin zal het mentorschap een centrale plaats innemen.

Individuele Bijdragen van Ringers

Galenbeckersee

Anton Conings

Conings vertelde met veel enthousiasme over het ringonderzoek met mistnetopstellingen rond de Galenbeckersee in Noord-Duitsland. Een gebied waar Kraanvogels, Vis- en Zearenden broeden en dus regelmatig te zien zijn. Het onderzoek maakt een uiterst zorgvuldige indruk. Alle gevangen vogels worden in aparte zakjes vervoerd. Nummer van het mistnet en vliegrichting worden opgeschreven en als klein detail van de zorgvuldige wijze van omgaan met vogels toonde Anton een dia waarop te zien was hoe gaas boven het water was gespannen om te voorkomen dat

in het net hangende vogels in het water terecht zouden komen.

Boerenzwaluwen

Bennie van de Brink

De spreker liet zien hoe je volwassen zwaluwen vangt in stallen. Je zorgt dat eerst alle zwaluwen de stal uit gaan waarna je een kleine deur opent met daarachter een net. Succes verzekerd. Omdat uitgevlogen zwaluwen zich natuurlijk ook vestigen rondom de huidige onderzoeksgebieden vraagt Bennie of er ringers zijn die rond de projectgebieden vangactiviteiten willen ontplooiën.

